

Återrapportering - utvecklingen av samhällsplanerarutbildningen samt arbetet med kompetensförsörjningsinsatser riktade främst mot bygg- och anläggningssektorn

Förslag till kommunstyrelsens beslut

1. Kommunledningsförvaltningens återrapportering av uppdraget godkänns.

Ärende

Centerpartiet har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att Linköpings kommun ska vidta tydliga åtgärder för att säkerställa kompetensförsörjningen de kommande åren. I samband med fullmäktiges behandling gavs följande uppdrag:

”Kommunstyrelsen ska följa upp utvecklingen av samhällsplanerarutbildningen samt arbetet med kompetensförsörjningsinsatser riktade främst mot bygg- och anläggningssektorn. Uppföljning ska ske till kommunstyrelsen under oktober 2017”.

Kommunstyrelsen förslås godkänna kommunledningsförvaltningens återrapportering av uppdraget.

Bakgrund

Centerpartiet har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att Linköpings kommun ska vidta tydliga åtgärder för att säkerställa kompetensförsörjningen de kommande åren. Utgångspunkten är enligt motionen att de flaskhalsar som finns inom bygg- och anläggningssektorn riskerar att minimera de positiva effekter som förväntas uppstå som en följd av stora investeringar i såväl bostäder som infrastruktur

Fullmäktige behandlade motionen 2016-12-14 § 280 och beslutade då att:

”Kommunstyrelsen ska följa upp utvecklingen av samhällsplanerarutbildningen samt arbetet med kompetensförsörjningsinsatser riktade främst mot bygg- och anläggningssektorn. Uppföljning ska ske till kommunstyrelsen under oktober 2017.”

Åtterrapporering

Denna tjänsteskrivelse utgör rapportering i enlighet med beslutet. I åiterrapporeringen betonas arbetsmarknadsläget, antagningssiffror ht 2017 på relevanta utbildningar samt särskilt läget kring den nya samhällsplanerarutbildningen vid Linköpings universitet. Åiterrapporeringen har utarbetats i samverkan med utbildningsförvaltningen i Linköpings kommun och Linköpings universitet. Avsnittet om arbetsmarknadsläget är hämtade från Arbetsförmedlingens prognos för Östergötland.

Arbetsmarknadsläget i regionen

Arbetsförmedlingen konstaterar i sin prognos för Östergötland 2017-18 (2017-06-13):

Arbetsgivarna i Östergötland är bland de mest optimistiska i hela landet och har en fortsatt mycket stark tilltro till den närmaste framtiden. Den globala ekonomins utveckling har under senare tid varit gynnsam och den svenska konjunkturen är fortsatt mycket stark, vilket lett till att arbetsgivarna gett uttryck för en mycket stor optimism inför framtiden i Arbetsförmedlingens konjunkturindikator. Den privata konsumtionen ligger alltså på höga nivåer men även den offentliga konsumtionen och bygginvesteringar har bidragit till det gynnsamma läget i den svenska ekonomin. Till detta tillkommer att det numera ser allt ljusare ut för industriföretagen. Orderingången inom industrin tilltar såväl på hemmamarknaden som på exportmarknaden, vilket även ger positiva effekter för delar av den privata tjänstesektorn.

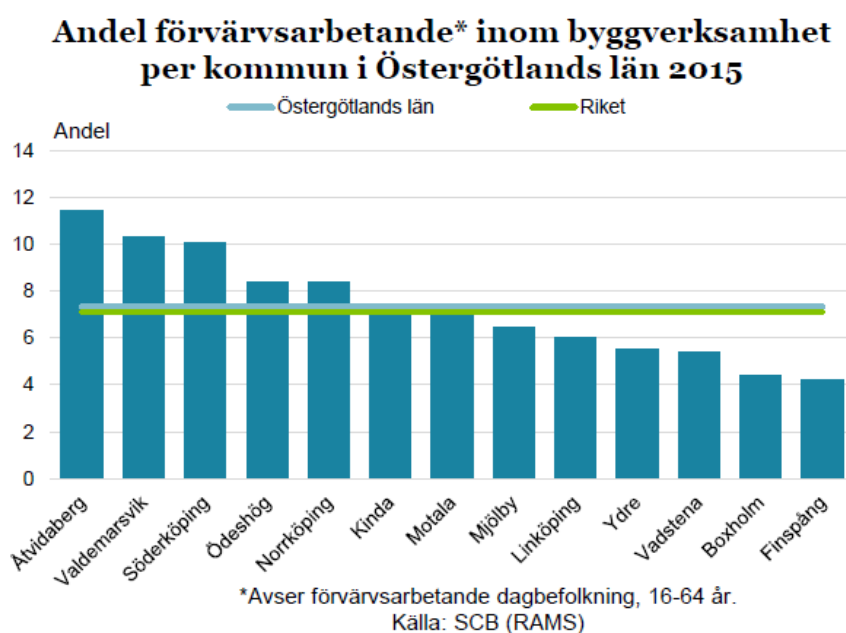
Framtidstron är allra starkast inom byggsektorn och i Östergötland ligger bostadsbyggandet på rekordnivåer. Även den privata tjänstesektorn, exempelvis hotell och restaurangnäringen och handeln, uppvisar en tydlig optimism inför det kommande halvåret. Framtidstron i flertalet branscher

tillsammans med förhållandevis låga varseltal och en starkt efterfrågan på arbetskraft, pekar entydigt på att konjunkturläget är mycket starkt i länet (s. 4).

Byggverksamhet

Branschen sysselsätter 13 600 personer eller drygt 7 procent av samtliga sysselsatta i länet och ligger i nivå med riksgenomsnittet. Branschen har vuxit stadigt sedan 2009 men under de senaste två åren har antalet sysselsatta ökat mer markant. Det är den i särklass mest mansdominerande branschen av alla, där männen svarar för mer än 90 procent av sysselsättningen. Ålderssammansättningen i branschen har under den senaste 10-årsperioden gått mot en viss förnyring. I länet är exempelvis närmare 40 procent av de verksamma yngre än 35 år.

Inom länet har Åtvidaberg, Valdemarsvik och Söderköping den högsta andelen sysselsatta inom byggverksamheten där 10-12 procent av samtliga sysselsatta återfinns inom branschen (s. 16).

Arbetsförmedlingen beskriver vidare arbetsmarknadsläget inom byggsektorn på följande sätt:

Byggföretagen i Sverige och i Östergötland är generellt mycket optimistiska. Flera stora byggen i länet är redan igång och flera är planerade att påbörjas i närtid. Det stora hindret för en fortsatt expansion är dock bristen på utbildad arbetskraft. Det kompenseras till viss del av arbetskraft från andra länder, inte sällan i form av utländska underentreprenadföretag som anlitas för att svara för delar av eller hela byggprojekt. Trots en tillväxthämmande arbetskraftsbrist väntas sysselsättningen i branschen att öka både under 2017 och 2018, men inte så mycket som den potentiellt kunnat.

På sikt kommer det planerade byggandet av Ostlänken att kräva stora mängder arbetskraft. Det är ännu oklart hur många av dessa jobb som kommer att bemannas av utländsk arbetskraft, men även om de stora upphandlingarna skulle vinnas av utländska företag kan svenska och regionala företag ta hand om mindre kringprojekt. Problemen med kompetensbrist kvarstår dock eftersom det råder brist på kompetenser inom bygg och anläggning i stora delar av Europa. Fler utbildningar behöver komma till och flera aktörer arbetar redan idag på att få fram fler utbildningsplatser inom byggyrken. Ett välkommet tillskott är de nyanlända som har utbildning och erfarenhet inom byggyrken. Branschen medverkar till att validera de nyanländas utbildningar och vid behov ska kompletteringsutbildningar kunna ges. Den goda aktiviteten inom branschen ökar också möjligheterna för lärlingsanställningar i företagen (s 17-18).

I vårens undersökning uppger 56 procent av de tillfrågade arbetsställena inom näringen att man upplevt arbetskraftsbrist. Det var en ökning med mer än 12 procentenheter jämfört med våren 2016. Enligt Arbetsförmedlingens bedömning är det påtaglig eller viss brist på samtliga yrken inom branschen. Det gäller både tjänstemän och kollektivanställda (s.18).

Utbildningsutbudet i Linköping

Vad gäller utbildningsutbudet i Linköpings kommun så är antalet utbildningsplatser på (för bygg- och anläggningssektorn) relevanta gymnasie- och vuxenutbildningsprogram hösten 2017 (2016) följande:

	Kommunala skolor	Friskolor	Summa	Vuxenutbildning
Bygg- och anläggningsprogrammet	196 (195)	99 (104)	295 (299)	23 (44)
Fordons- och transportprogrammet	30 (48)	193 (104)	223 (152)	12 (12)
El- och energiprogrammet	56 (45)	145 (134)	201 (179)	17 (7)
Teknikprogrammet	465 (434)	182 (146)	647 (580)	- (-)
SUMMA	747 (722)	619 (488)	1366 (1210)	52 (63)

Uppgifterna bygger på det totala antalet utbildningsplatser (dvs. hur många elever som idag går på dessa program, alla årskurser), det är alltså inte antal öppna platser inför varje läsår. Bildningsnämnden fastställer platsantalet i årskurs 1 inför varje höst på de kommunala skolorna, när det kommer till friskolor har kommunen inte samma möjligheter att på förhand se platsantalet inför varje läsår.

Vid behov eller ökat söktryck finns det (på kommunala gymnasieskolor) möjlighet att utöka platsantalet på samtliga program utom teknikprogrammet, det samma gäller inom vuxenutbildningen.

Vuxenutbildning

Linköpings kommun har en väl utbyggd och flexibel vuxenutbildning. Det innebär att kommunen i nära samspel med arbetslivet kan erbjuda relevanta och efterfrågade utbildningar. Linköpings kommun erbjuder utbildningar i egen regi och via ett flertal upphandlade utbildningsanordnare. Inom bygg- och anläggningssektorn är intresset för vuxenutbildning relativt lågt, som syns i tabellen ovan. Här finns stora möjligheter att försörja arbetsmarknaden på ett ännu bättre sätt om det går att öka intresset för sektorn och utbildningarna.

Yrkeshögskoleutbildning

Linköpings kommun är delägare i det regionala utbildningsföretaget Östsvenska Yrkeshögskolan AB. Ett marknadskompletterande bolag som har i uppdrag att få fler strategiskt viktiga yrkeshögskoleutbildningar till regionen.

Bland de utbildningar som just nu erbjuds (2017) och som bland annat riktar sig mot bygg- och anläggningssektorn finns:

- Geodetisk mätningstekniker
- Elkraftskonstruktör
- Byggledare
- Kvalificerat inköp och upphandling (Logistikprogrammet)
- Affärslogistik (Logistikprogrammet)

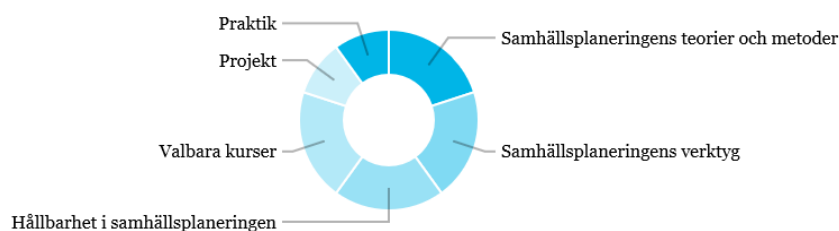
Den form som yrkeshögskoleutbildning innebär ställer höga krav på samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare. Genom delägandet i Östsvenska Yrkeshögskolan AB så har Linköpings kommun och regionen som helhet goda förutsättningar att möta en växande efterfrågan på utbildad arbetskraft genom att utveckla och ansöka om relevanta yrkeshögskoleutbildningar.

Naturligtvis finns erbjuds relevanta yrkeshögskoleutbildningar av andra utbildningsanordnare och på andra platser än i Östergötland, även dessa är viktiga för den samlade kompetensförsörjningen till sektorn.

Samhällsplanerarutbildningen

Utbildningen är en 180 poängsutbildning ”Kandidatprogrammet i Samhällsplanering” och ges från och med ht 2017. Information om programmet finns på LiUs hemsida (<https://liu.se/utbildning/program/f7ksp>)

Programmet är uppbyggt enligt följande:

Starten ht 2017

Programmet har fått en positiv start. Söktrycket var högt. LiU har 40 platser på programmet och till dessa fanns 90 sökande i förstahand och 472 totalt.

Universitetet antog 55 studenter, ett planerat överintag (för att ta höjd för eventuella avhopp framåt) vilka startade den 18 augusti. Bland de antagna kan man hittills se att betygen är bra, i paritet med och till och med högre än de flesta andra liknande utbildningar i Sverige. Betygen bedöms utifrån olika urvalsgrupper så det är svårt vara exakt men jämförelsevis krävdes minst 15,98 i gymnasiebetyg och 0,9 högskoleprovet där exempelvis Stockholms universitet hade samma på antagningskrav på högskoleprovet och 15,58 i betyg. Det är egentligen bara motsvarande utbildning vid Lunds universitet som ligger högre.

Av studenterna kommer ca 1/3 från Östergötland (betydande majoritet från Linköping), knappt 1/4 från Stockholmsregionen och resten utspridda över hela Sverige. För 2/3 är det första studierna vid högskola/universitet.

Första kursen pågår just nu (Samhällsplaneringens utmaningar) och programansvarig vid universitetets uppfattning är att det är motiverade och duktiga studenter.

Nästa kurs startar i månadsskiftet okt-nov (Samhällsplaneringens idéer och historia) där bland annat studiebesök på Linköpings kommun ingår i kursen.

Linköpings kommuns delaktighet i utbildningen

Linköpings kommun har varit delaktiga i framtagandet av utbildningen, är representerade i programrådet för utbildningen, deltar aktivt i utbildningen exempelvis genom att möjliggöra studiebesök, Linköpings kommun avser också att erbjuda praktikplatser löpande under utbildningen.

Kommunledningskontoret

Paul Håkansson

Mikael Borin